

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Методичні рекомендації
до кваліфікаційного іспиту за спеціальністю
для здобувачів вищої освіти спеціальності
281 "Публічне управління та адміністрування"
освітньої програми "Публічне адміністрування"
другого (магістерського) рівня**

Укладачі:

Наталія ГАВКАЛОВА

Вікторія БЕЛЯВЦЕВА

Лариса ГОРДІЄНКО

Відповідальний за видання:

Наталія ГАВКАЛОВА

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023**

УДК 351(072.034)
М54

Затверджено на засіданні кафедри державного управління,
публічного адміністрування та регіональної економіки
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до кваліфікаційного іспиту за спеціальністю для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне адміністрування» другого (магістерського) рівня / укл. В. В. Белявцева, Н. Л. Гавкалова, Л. Ю. Гордієнко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 34 с.

Викладено методичні рекомендації до підготовки та складання кваліфікаційного іспиту за спеціальністю. Надано компетентності випускника, структуру комплексного кваліфікаційного завдання та зміст програми кваліфікаційного іспиту за спеціальністю. Уміщено список рекомендованої літератури та зразок екзаменаційного білету.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне адміністрування» другого (магістерського) рівня.

УДК 351(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Кваліфікаційний іспит за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» на другому (магістерському) рівні вищої освіти (далі – КІ) є обов'язковим компонентом атестації здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Кваліфікаційний іспит є однією із форм атестації здобувачів вищої освіти (ВО), що є підсумковим контролем рівня знань, умінь та навичок, які повинні продемонструвати здобувачі для підтвердження відповідності набутих ними компетентностей нормативним вимогам.

Метою КІ є оцінювання готовності випускника закладу вищої освіти самостійно розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування шляхом встановлення відповідності досягнутих здобувачем вищої освіти результатів навчання вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 4 серпня 2020 року № 1001.

Для успішного складання КІ майбутній фахівець з публічного управління та адміністрування має здобути компетентності, які формуються під час вивчення комплексу обов'язкових освітніх компонент упродовж всього нормативного терміну у закладі вищої освіти. Екзаменований повинен мати достатній рівень знань, умінь та компетентностей стосовно здатності: розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог; до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо; розробляти та управляти проєктами; удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні; приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології; генерувати нові ідеї (креативність) у сфері публічного управління та адміністрування. Перелік компетентностей випускника відповідно до Освітньо-професійної програми «Публічне адміністрування» другого (магістерського) рівня вищої освіти наданий у табл. 1.

**Компетентності та результати навчання
за навчальною дисципліною**

Компетентності	Результати навчання
1	2
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень
ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні	
ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	
СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери	
СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях	
СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України	
СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції	
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції
ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні	
ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	
СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери	
СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях	
СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України	
СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції	
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі,
ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні	
ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	
СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери	

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях	часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень
СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України	
СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції	

1. Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет з комплексного кваліфікаційного завдання включає три частини:

- тестові завдання;
- розрахункове завдання;
- діагностичні завдання.

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у екзаменаційному білеті з комплексного кваліфікаційного завдання наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Рекомендований розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з фахового випробування

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в одному білеті	Різновид завдань
	тестові завдання	завдання			
I. Рівень складності	30	–	2	60	- з вибором однієї або декількох правильних відповідей; - на встановлення правильної послідовності;
II. Рівень складності	–	1	12	12	- стереотипне завдання
III. Рівень складності	–	2	14	28	- діагностичне (творчі або розрахункові завдання з ускладненим алгоритмом)

Тестові завдання включають 30 тестів різного типу, серед яких альтернативні тестові завдання, тестові завдання з множинним вибором, на відтворення вірної послідовності. Загальна оцінка тестових завдань становить 60 балів.

Розрахункове завдання включає розрахунок та здійснення аналізу за наведеними та надання висновків. Загальна оцінка розрахункового завдання становить 12 балів.

Діагностичне завдання складається з діагностичного (проблемно-орієнтованого) завдання творчого або розрахункового характеру з ускладненим алгоритмом. Загальна оцінка одного діагностичного завдання становить 14 балів.

Група навчальних дисциплін для формулювання питань одного білету з метою кваліфікаційного іспиту

1. Вступ до публічного адміністрування;
2. Територіальне управління;
3. Конституція та врядування;
4. Публічні фінанси.

2. Зміст програми кваліфікаційного іспиту

Навчальна дисципліна: «Вступ до публічного адміністрування»

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-історичні засади публічного врядування

Тема 1. Теоретичні аспекти публічного адміністрування

- 1.1. *Сутність та зміст публічного адміністрування.*
- 1.2. *Функції та методи врядування.*
- 1.3. *Принципи врядування, механізми їх прояву і використання.*

Тема 2. Ефективність та результативність демократичного врядування

2.1. Визначення ефективності та результативності в публічному адмініструванні

2.2. Підходи до ефективності та її критерії.

2.3. Демократичне врядування як ефективний інструмент публічного адміністрування .

Тема 3. Методологічні засади досліджень в галузі публічної адміністрації

3.1. Основні етапи та специфіка логіко-теоретичної реконструкції соціально-політичних та адміністративно-управлінських об'єктів.

3.2. Особливості та специфіка наукового пізнання в галузі публічного адміністрування.

3.3. Специфіка наукового знання в соціальній та адміністративно-управлінській галузях.

Тема 4. Моделі в галузі публічного адміністрування

4.1. Розвиток суспільних та адміністративних моделей на основі управлінських процесів..

4.2. Визначення загальних підходів до формування цілісної теоретичної моделі в галузі державного управління.

Тема 5. Культура і етика публічного адміністрування

5.1. Етична інфраструктура публічного адміністрування.

5.2. Принципи та норми поведінки представників публічного адміністрування.

5.3. Визначення іміджу працівника та особливості його впливу на ефективність публічного адміністрування.

5.4. Службова етика та етикет в публічному адмініструванні.

Тема 6. Конфлікти та стреси в публічному адмініструванні

6.1. Зміст та етимологія конфліктів, їх різновиди.

6.2. Механізми управління конфліктами інтересів.

6.3. Конфлікти інтересів в публічному адмініструванні.

6.4. Моральні регулятори конфліктів інтересів.

6.5. Стресоформуючі фактори в публічному адмініструванні.
Засоби уникнення стресів.

Змістовий модуль 2. Сучасні механізми управління суспільним розвитком

Тема 7. Теоретико-методичні засади управління суспільним розвитком

7.1. *Взаємодія владних структур, політичних і громадських організацій та підвищення ефективності управління на центральному і регіональному рівнях.*

7.2. *Сучасні тенденції суспільного розвитку.*

7.3. *Інноваційний потенціал суспільного розвитку.*

Тема 8. Теорія держави та суспільство

8.1. *Теорія держави і право.*

8.2. *Громадянське суспільство і держава.*

8.3. *Особливості соціальної стратифікації в сучасному українському суспільстві. Шляхи подолання соціальної стратифікації.*

Тема 9. Суспільно-політичні процеси: зміст та тенденції розвитку

9.1. *Сучасні суспільно-політичні процеси.*

9.2. *Політичні партії та громадянське суспільство.*

9.3. *Вплив політичних партій на стан державного управління.*

9.4. *Тенденції розвитку політичних процесів у сучасному суспільстві.*

Тема 10. Інноваційний розвиток України

10.1. *Тенденції інноваційного розвитку України.*

10.2. *Кадрове забезпечення інноваційного потенціалу України.*

10.3. *Інформаційне суспільство як форма соціальної організації в сучасних умовах*

Рекомендована література до програми навчальної дисципліни «Вступ до публічного адміністрування»

Основна

1. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Коломоєць Т. О. – К. : Істина, 2018. – 880 с.
2. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь : ТОВ "Колор Принт", 2020. – 204 с.
3. Вступ до публічного адміністрування : навчальний посібник / Н. Л. Гавкалова, Т. А. Власенко, Л. Ю. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Н. Л. Гавкалової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 372 с.
4. Гордієнко Л. Ю. Публічне врядування : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко, С. В. Лукашев. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 388 с.
5. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / В. Д. Бакуленко, І. С. Бондар, В. В. Шпачук. – Київ: Ліра-К, 2020. – 256 с.

Додаткова

6. Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda / G. Bouckaert. – Berlin : Duncker & Humblot, 2012. – 225 p.
7. Bovaird T. Public Management and Governance / T. Bovaird, E. Loffler. – NW. : Taylor & Francis e-Library, 2015. – 255 p.
8. Pollitt C. Public Management Reform: A Comparative Analysis / C. Pollitt, G. Bouckaert. – Oxford : University Press, 2018. – 240 p..
9. Shuman D. Public Administration in the US / D. Shuman, D. W. Olufs. – 2-nd ed.– Oxford : University Press, 2019. – 251 p.

Інформаційні ресурси

10. Index Of State Weakness In The Developing World 2008 [Electronic resource] / BrookingsInstitution. – Access mode : http://www.brookings.edu/~media/Files/rc/reports/2008/02_weak_states_index2_weak_states_index_indicator_scores_pullout.ashx.
11. Political Instability Index 2009/2010 [Electronic resource] / The Economist. – Access mode : http://viewswire.eiu.com/site_info.asp?info_name=social_unrest_table&page=noads&rf=0.

12. CorruptionPerceptionsIndex 2009 [Electronic resource] / TransparencyInternational. – Access mode : http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2009.

13. Website of personal educational systems of S. Kuznets KhNUE. Course "Introduction to public administration" – Access mode: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=10293>

Навчальна дисципліна: «Територіальне управління»

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Розподіл влади між різними рівнями

Тема 1. Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління.

1.1. Предмет дисципліни "Територіальне управління" та основний понятійний апарат.

1.2. Об'єкти, суб'єкти та принципи територіальної організації влади та територіального управління в Україні.

1.3. Методи дослідження проблем територіальної організації влади та територіального управління в Україні.

1.4. Місце і роль дисципліни у системі навчальних дисциплін.

Тема 2. Державна регіональна політика в Україні

2.1. Сутність і цілі регіональної економічної політики.

2.2. Принципи державної регіональної економічної політики в Україні.

2.3. Складові частини державної регіональної економічної політики.

2.4. Реалізація регіональної економічної політики органами влади в Україні.

2.5. Складові частини механізму регіональної економічної політики в Україні.

Тема 3. Реформування адміністративно-територіального устрою

3.1. Методологічні засади реформування адміністративно-територіального устрою держави.

3.2. *Концептуальні засади адміністративно-територіальної реформи.*

3.3. *Стан та проблеми сучасного адміністративно-територіального устрою України.*

Змістовий модуль 2. Підвищення ефективності управління територіями

Тема 4. Становлення та розвиток системи місцевого самоврядування

4.1. *Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.*

4.2. *Місцеве самоврядування та його місце в системі публічної влади.*

4.3. *Форми та принципи участі громадян у місцевому самоврядуванні.*

4.4. *Концептуальні основи реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.*

4.5. *Інструменти впливу громади на місцеву владу .*

Тема 5. Територіальне управління в умовах змін

5.1. *Зміни на територіальному рівні: сутність, поняття та етапи.*

5.2. *Управління ресурсами територій країни в умовах змін .*

5.3. *Стратегічний менеджмент у ході проведення змін.*

Тема 6. Результативність і ефективність державного управління та місцевого самоврядування

6.1. *Забезпечення ефективності державного управління та місцевого самоврядування.*

6.2. *Критерії оцінки результативності діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування.*

6.3. *Оцінка виконання функціональних повноважень співробітників органу виконавчої влади та місцевого самоврядування.*

Рекомендована література до програми навчальної дисципліни «Територіальне управління»

Основна

1. Вступ до публічного адміністрування : навч. посібн. / за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 382 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/14611>
2. Державне та регіональне управління : навчальн. посібник / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко та ін. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 160 с.
3. Європейська регіональна політика: підручник / за ред. А. Крисоватого та І. Ліщинського. – Тернопіль : ВПЦ "Економічна думка ЗУНУ", 2020. – 236 с.
4. Територіальне управління та місцеве самоврядування : навч. посібн. / О. Я. Немирівська – Київ : УкрСІЧ, 2019. – 226 с.

Додаткова

5. Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: Виклики та пріоритети України. ДУ "Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України"; наук. редактор В. С. Кравців. – Львів, 2018. – 157 с.
6. Управління проектно-орієнтованими організаціями : навчальн. посібн. / укл. Н. Л. Гавкалова, М. В. Грузд, Т. А. Власенко, В. І. Мельник, Г. М. Шумська / за заг. ред. д.е.н., проф. Гавкалової Н. Л. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 505 с.
7. Шумська Г. М. Теоретико-методичні аспекти забезпечення дієвого публічного управління для здійснення ефективної державної й регіональної економічної політики в умовах цифрового розвитку / Г. М. Шумська // Трансформація суспільних відносин в умовах цивілізаційних змін: колективна монографія. – Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2023. – С. 307 – 329. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29187>
8. Шумська Г. М. Розвиток публічного адміністрування для забезпечення ефективного територіального управління в Україні на засадах цифровізації / Г. М. Шумська // Цифрове суспільство: управління, фінанси та соціум : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 28 квітня 2023 р. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2023. – С. 254 – 256. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29537>

Інформаційні ресурси

9. Європейська хартія про місцеве самоврядування. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text

10. Про засади державної регіональної політики : Закон України № 156-VIII (редакція від 27.07.2022). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 2189-VIII від 10.06.2018 р. (із доповненнями та змінами). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

12. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 333-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>

13. Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua/>

14. Посилання на навчальну дисципліну "Територіальне управління" на сайті ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=2628>

Навчальна дисципліна: «Конституція та врядування»

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи конституційного устрою держави

Тема 1. Поняття, зміст та функції конституції

- 1.1. *Поняття та функції конституції.*
- 1.2. *Зміст конституції*
- 1.3. *Функції конституції.*
- 1.4. *Дія конституції.*
- 1.5. *Види конституцій.*

Тема 2. Конституційно-правові норми, конституційно-правові відносини та відповідальність у конституційному праві

- 2.1. *Поняття, особливості та види конституційно-правових норм.*

- 2.2. Конституційно-правові відносини та їхні особливості.
- 2.3. Класифікація конституційно-правових відносин.
- 2.4. Відповідальність у конституційному праві

Тема 3. Конституція

- 3.1. Ознаки Конституції України. Конституція та інші джерела права.
- 3.2. Конституція України та її місце у системі джерел права.
- 3.3. Порядок прийняття, зміни та скасування Конституції України.

Змістовий модуль 2. Належне врядування та інструменти його забезпечення

Тема 4. Передумови та інноваційні інструменти належного врядування

- 4.1. Гілки державної влади: проблема взаємозв'язків, система протизваг і стримувань.
- 4.2. Організація вищих органів державної влади, порядок їх утворення і діяльності.
- 4.3. Поняття та сутність парламенту. Конституційна природа та ознаки парламенту України.
- 4.4. Поняття виконавчої влади та її функції. Система органів виконавчої влади в Україні.
- 4.5. Порядок утворення, склад та припинення діяльності Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України
- 4.6. Центральні та місцеві органи виконавчої влади в Україні: поняття, види, призначення
- 4.7. Органи судової влади, їх система та повноваження

Тема 5. Належне врядування в контексті реалізації структурних реформ в Україні

- 5.1. Поняття публічної служби, служби в органах місцевого самоврядування.
- 5.2. Правовий статус публічного службовця та посадової особи органів місцевого самоврядування. Публічна служба.
- 5.3. Підстави виникнення та припинення службових відносин.

5.4. *Відповідальність службовців державних органів та органів місцевого самоврядування.*

5.5. *Етика поведінки службовців.*

5.6. *Актуальні проблеми реформування публічної служби з огляду на міжнародний досвід та політичні реформи в Україні.*

Тема 6. Місцеве самоврядування

6.1. *Поняття місцевого самоврядування.*

6.2. *Система органів місцевого самоврядування в Україні.*

6.3. *Зміни в системі органів державної влади на місцевому та регіональному рівнях.*

6.4. *Перерозподіл повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади*

Рекомендована література до програми навчальної дисципліни «Конституція та врядування»

Основна

1. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь : ТОВ "Колор Принт", 2020. – 204 с.

2. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / [Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін.]; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. – Харків: Право, 2021. – 238 с.

3. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / В. Д. Бакуленко, І. С. Бондар, В. В. Шпачук. – Київ: Ліра-К, 2020. – 256 с.

4. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / В. В. Баштанник, А. М. Новак, Ф. В. Рагімов – Київ: ВД «Гельветика», 2020. – 408 с.

Додаткова

5. Долженков О. О., Гжибовська Т. С. Методичні рекомендації проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Нормативно-правові засади публічної служби» : метод. реком. – Одеса : Університет Ушинського, 2021. – 40 с.

6. Ключові виклики для розвитку громадянського суспільства, 2020. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні у 2020 році : матеріали щоріч. доп. / [Корнієвський О., Сидоренко Д., Пеліванова Н. та ін.]; за заг. ред. Ю. Тищенко, Ю. Каплан. – Київ : НІСД, 2021. – 116 с.

7. Козуліна С. О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / С. О. Козуліна, Ю. О. Ровинський, К. І. Ровинська. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2019. – 174 с.

8. Кужель Р. Моніторинг висвітлення виборів у ЗМІ. Практичний посібник для громадських організацій / Р. Кужель. – Київ, 2020. – 75 с. www.coe.int/en/web/electoral-assistance/overview

9. Методичні вказівки щодо викладання дисципліни «Організаційно-правові засади публічного управління» для слухачів заочної форми навчання за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Київ : ДСУ з НС, Інститут ДУ та НДЦЗ, 2021. – 27 с.

10. Посібник для керівників державної служби / [Ю. Лихач, М. Канавець, Р. Попов та ін.; за заг. Ред. Н. Алюшиної]. – Київ : ТОВ «ВІСТКА», 2020. – 422 с.

11. Публічне управління. Багаторівневе врядування [Електронний ресурс] : метод. Вказівки та реком. до вивчення дисципліни для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістра за спеціальністю 28 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 281 «Публічне управління та адміністрування» / уклад. Л. Л. Приходченко. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2019. – 82 с.

12. Публічне управління та адміністрування : вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.

13. Публічне управління та адміністрування у забезпеченні регіонального розвитку населення [Електронний ресурс] : монографія / Н. Л. Гавкалова, Л. Й. Аведян, Т. А. Власенко [та ін.] ; за заг. ред. Н.Л. Гавкалової. – Електрон. текстові дан. (5,79 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 375 с.

14. Публічне управління та адміністрування : теоретичні та практичні аспекти : навч. посіб. / С. В. Панченко, О. Г. Дейнека, О. В. Дикань та ін. – Харків : УкрДУЗТ, 2019. – 380 с.

15. Теорія права і держави. Підручник / О. Ф. Скакун. – Київ : Вид-во Алерта, 2021. – 528 с.

16. Філіпчук В. Підходи до оцінки й аналізу політичних ризиків / В. Філіпчук, І. Петренко, Г. Постригаль // Грани. 2021, Том 24. № 4, С. 38 – 47.

17. Gordiienko L. Conceptual Provisions Of Management Of Transformational Projects / L. Gordiienko, M. Gruzd, V. Sobolev // Public Policy and Administration. –Vilnius : Mykolas Romeris University, 2019, Vol. 18, No 2, P. 327–345.

Інформаційні ресурси

18. ЛігаБізнесІнформ. – Режим доступу : <http://www.liga.net>

19. Нормативні акти України. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua>

20. Офіційний портал Децентралізація. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua>

21. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>

22. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021 - 2026 роки : Указ Президента України №487/2021 від 27 вересня 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua>

23. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Курс "Конституція та врядування". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/22080/>

Навчальна дисципліна: «Публічні фінанси»

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічних фінансів

Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи

1.1. Економічна природа та сутність публічних фінансів.

1.2. Функції публічних фінансів.

1.3. Поняття та принципи побудови фінансової системи

1.4. Система публічних фондів як матеріальна основа публічних фінансів

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації

2.1. *Фінансова політика як складова частина економічної політики держави.*

2.2. *Напрямки реалізації державної фінансової політики.*

2.3. *Поняття та структура фінансового механізму.*

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами

3.1. *Система управління публічними фінансами.*

3.2. *Фінансовий апарат та його функції.*

Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

4.1. *Конституція України як основне джерело фінансового права.*

4.2. *Нормативно-правова база управління публічними фінансами в Україні.*

4.3. *Міжнародні правові акти у сфері публічних фінансів.*

Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки

5.1. *Публічні доходи та методи їх мобілізації.*

5.2. *Сутність і призначення публічних видатків*

Змістовий модуль 2. Основні елементи системи публічних фінансів

Тема 6. Податки та податкова система

6.1. *Соціально-економічна сутність податків та їх функції.*

6.2. *Елементи оподаткування. Класифікація податків.*

6.3. *Сутність податкової системи й принципи її побудови.*

Тема 7. Бюджет і бюджетна система

7.1. *Бюджет як економічна та правова категорія.*

7.2. *Бюджетна система та принципи її побудови.*

7.3. *Бюджетна класифікація.*

7.4. *Бюджетне планування: сутність і методи*

Тема 8. Державний бюджет України

8.1. *Призначення і роль державного бюджету.*

8.2. *Доходи Державного бюджету України.*

8.3. *Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України.*

8.4. Бюджетний дефіцит: причини, види та шляхи оптимізації.

Тема 9. Місцеві бюджети України

9.1. Сутність та призначення місцевих бюджетів.

9.2. Доходи місцевих бюджетів.

9.3. Видатки місцевих бюджетів.

9.4. Бюджет розвитку місцевих бюджетів.

Тема 10. Державний кредит і державний борг

10.1. Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин.

10.2. Класифікація державного кредиту. Державні позики як основна форма державного кредиту.

10.3. Державний борг.

Рекомендована література до програми навчальної дисципліни «Публічні фінанси»

Основна

1. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – Київ : Центр учбової літератури, 2023. – 244 с.

2. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. – 304 с.

3. Маслій Н. Д. Фінанси публічного сектору: українські реалії та світовий досвід : навч. посіб. / Н. Д. Маслій, М. А. Дем'янчук. – Одеса : Астропринт, 2022. – 384 с.

4. Фінанси [Електронний ресурс] : навчально-практичний посібник / О. П. Полтініна, С. В. Юшко, Є. О. Малишко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 216 с. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29052>

5. Юшко С. В. Бюджетна система [Електронний ресурс] : підручник / С. В. Юшко ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. - 382 с. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23042>

Додаткова

6. Кудряшов В. П. Управління фінансуванням державного бюджету України // Економіка України. – 2020. – № 2. – С. 45-65.
7. Луніна І. О. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів / І. О. Луніна, Т. Г. Бондарук // Фінанси України. – 2019. – № 8. – С. 26-44.
8. Луніна І. О. Концептуальні засади стійкості державних фінансів // Фінанси України. – 2019. – № 11. – С. 97-109.
9. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія / І. О. Луніна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – К., 2020. – 440 с.
10. Мельник В. І. Аналіз сучасного стану фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів України // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 30. – С. 304 – 310. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19261>
11. Мельник В. І. Особливості фінансування галузі дорожнього господарства України в умовах децентралізації / В. І. Мельник // Інфраструктура ринку. – 2020. – № 42. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23175>
12. Мельник В. І. Сучасні проблеми формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – № 3 (20). – С. 394 – 402.
13. Панфілова Т. О. Конвергенція та дивергенція сфери державних фінансів країн-членів ЄС і України // Економіка України. – 2020. – №7. – С. 108-120.
14. Фінанси : підручник / за ред. І. О. Лютого. – Київ : Ліра-К, 2021. – 728 с.

Інформаційні ресурси

15. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk>.
17. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua>.

18. Сайт персональних навчальних систем Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. Курс «Публічні фінанси». – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=2587>

3. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма «Публічне адміністрування»
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

Тести:

1. Суспільне призначення публічних фінансів виражається в тому, що вони:

а) впливають на інтереси суб'єктів розподільних відносин і регулюють різні напрямки соціально-економічного розвитку;

б) відіграють керівну роль у системі економічних методів управління економікою країни;

в) здійснюють рух доданої вартості шляхом перерахування коштів на рахунки кредитних установ;

г) створюють грошові відносини по мобілізації фінансових ресурсів у розпорядження держави;

д) утворюють систему фінансових показників, які відіграють роль індикаторів стану й розвитку економічної й соціальної сфер суспільства.

2. Комплекс юридичних, економічних, організаційних заходів під час складання бюджетів, регулювання бюджетного процесу, управління бюджетним дефіцитом, організації бюджетного контролю – це

3. Суб'єктами фінансових відносин є:

а) валовий внутрішній продукт і національний доход;

б) держава, підприємства, громадяни;

в) надходження від державних кредитів;

г) податки, цінні папери, валюта.

4. Основними інструментами монетарної політики є:

- а) митна політика;
- б) валютний аукціон;
- в) облікова політика;
- г) регулювання норми обов'язкових резервів для комерційних банків;
- д) операції на відкритому ринку цінних паперів.

5. Реалізація фінансової політики стримування ділової активності може здійснюватися такими способами:

- а) зниження державних витрат;
- б) зростання державних витрат;
- в) зниження рівня оподаткування;
- г) підвищення рівня оподаткування;
- д) установлення високих процентних ставок за кредитами.

6. Принцип управління державними фінансами, що орієнтований на розробку таких управлінських рішень в області фінансів, які відповідають фінансовій стратегії держави й ураховують поточні особливості її реалізації:

- а) системність,
- б) цілеспрямованість,
- в) планомірність,
- г) стратегічна спрямованість.

7. Нормативно-правовими актами, які регулюють фінансові відносини в Україні, є:

- а) щорічні закони про державний бюджет;
- б) нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України по фінансових питаннях;
- в) нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, які стосуються фінансової діяльності;
- г) акти місцевих рад і місцевих державних адміністрацій.
- д) вірні всі відповіді.

8. Залежно від функціональної класифікації бюджетні витрати діляться на:

- а) поточні й капітальні витрати;
- б) витрати загального й спеціального фонду;
- в) витрати окремих розпорядників бюджетних коштів;

г) витрати на державне управління, національну оборону, соціальний захист і соціальне забезпечення населення, економічну діяльність держави.

9. Регіональна економічна політика – це

а) сфера діяльності з управління політичним розвитком країни у просторовому, регіональному аспекті, яка відображає як взаємовідносини між державою і регіонами, а також регіонів між собою;

б) управління економічним та соціальним розвитком країни у регіональному аспекті;

в) сфера діяльності з управління політичним, економічним, соціальним і екологічним розвитком країни у просторовому, регіональному аспекті, яка відображає як взаємовідносини між державою і регіонами, а також регіонів між собою;

г) управління політичним, економічним і екологічним розвитком країни у регіональному аспекті, яке відображає взаємовідносини між регіонами.

10. Державна регіональна економічна політика – це

а) сукупність організаційних, правових та економічних заходів, які здійснюються державою у сфері розвитку регіонів відповідно до поточних і стратегічних цілей;

б) сукупність організаційних, правових та економічних заходів, які здійснюються органами місцевого самоврядування у сфері розвитку регіонів відповідно до поточних і стратегічних цілей;

в) сукупність організаційних, правових та економічних заходів, які здійснюються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування у сфері розвитку регіонів відповідно до поточних і стратегічних цілей;

г) управління політичним, економічним і екологічним розвитком країни.

11. Принципи державної регіональної політики:

а) принцип раціонального розміщення виробництва;

б) принцип пріоритетності;

в) принцип єдності;

г) принцип внутрідержавного та міжнародного поділу праці.

12. Державну регіональну економічну політику проводять

а) центральні органи виконавчої влади;

б) місцеві органи виконавчої влади;

в) органи місцевого самоврядування;

г) органи судової влади.

13. Принцип рівності (принцип державної регіональної політики) має напрями:

а) потребує інтегрованого, різнобічного, відкритого і справедливого визначення пріоритетів державної регіональної політики;

б) націлює процес надання громадських та державних послуг з максимальним наближенням до рівня їх споживання;

в) зобов'язує державу підтримувати на однаковому рівні ступінь соціально-економічного розвитку всіх її регіонів та населених пунктів;

г) потребує об'єктивної оцінки та визначення пріоритетних напрямків розвитку і врахування реальних можливостей обраних заходів щодо їх вирішення з точки зору достатності ресурсної бази та відповідності поставленим цілям.

14. Науково-технічна політика, як складова частина регіональної політики, спрямована на

а) визначення пріоритетів щодо вдосконалення та розвитку інвестиційної й інноваційної діяльності в регіоні;

б) гальмування депопуляційних процесів;

в) створення вільних економічних зон для активізації підприємництва, формування ринкової інфраструктури, залучення іноземних інвестицій, нарощування експортного потенціалу окремих регіонів, що потребують прискореного розвитку

г) забезпечення регіонів можливостями для самостійного розвитку на умовах самофінансування та самозабезпечення.

15. Гуманітарна політика як складова частина регіональної політики, спрямована на

а) духовний розвиток суспільства, його моральний і фізичний стан;

б) гальмування депопуляційних процесів;

в) створення вільних економічних зон для активізації підприємництва, формування ринкової інфраструктури, залучення іноземних інвестицій, нарощування експортного потенціалу окремих регіонів, що потребують прискореного розвитку

г) забезпечення регіонів можливостями для самостійного розвитку на умовах самофінансування та самозабезпечення.

16. Управлінська політика як складова частина регіональної політики включає

- а) бюджетну та податкову політику;
- б) створення правових норм та заходів щодо управління регіональним розвитком;
- в) заклади на всіх рівнях влади щодо активізації підприємництва;
- г) забезпечення громадянам рівних прав і можливостей щодо вибору місця проживання та працевлаштування.

17. Центральні органи державної виконавчої влади (в розрізі регіональної політики) відповідають

- а) за втілення принципів та стратегій регіональної політики, а також за їх відповідність стратегічному розвитку держави в цілому;
- б) за досягнення цілей соціально-економічної політики й отримання певних результатів в регіоні;
- в) за установлення місцевих податків і зборів;
- г) за розвиток фізичної інфраструктури в регіоні.

18. Регіональні органи державної виконавчої влади забезпечують

- а) звіт про виконання відповідних бюджетів і програм;
- б) установлення місцевих податків і зборів;
- в) створення і функціонування вільних економічних зон;
- г) найбільш повне використання знань і можливостей населення.

19. Шляхи узгодження цілей економічного розвитку окремого регіону та державної регіональної політики в цілому – це

- а) установлення наукових нормативів витрати засобів держбюджету;
- б) розвиток інфраструктури загальнодержавного значення;
- в) розрахунок та встановлення мінімальних соціальних стандартів для кожного окремого регіону;
- г) приватизацію об'єктів регіональної власності.

20. До інструментів створення державної регіональної економічної політики відносяться:

- а) стандарти;
- б) кредити;
- в) міністерства;
- г) субсидії.

21. Об'єктами регіональної економічної політики являються

- а) центральні й місцеві органи виконавчої влади;
- б) соціально-економічні процеси, які відбуваються в регіонах;
- в) органи місцевого самоврядування;
- г) адміністративно-територіальні одиниці, у межах яких здійснюються державне управління та місцеве самоврядування.

22. Соціально-економічну політику регіонів проводять

- а) центральні органи виконавчої влади;
- б) місцеві органи виконавчої влади;
- в) органи місцевого самоврядування;
- г) органи судової влади.

23. Принципи державної регіональної політики:

- а) принцип легітимності;
- б) принцип ентузіазму;
- в) принцип відособленості;
- г) принцип системності.

24. Об'єктивні умови соціального розвитку:

- а) трансформація суспільних відносин;
- б) здійснення соціального управління, реалізація соціальної політики на основі сучасних механізмів та інструментів;
- в) реформування соціальних відносин суспільства;
- г) реформування політичної системи суспільства;
- д) створення умов для духовного розвитку суспільства;
- е) забезпечення засобами соціального державного управління для вирішення суперечностей між новими суспільними відносинами.

25. Мінімальний споживчий бюджет – це:

- а) та межа, за якою особа живе за умов обмеження найнеобхідніших життєвих потреб;
- б) соціальне явище, спричинене нестачею матеріальних засобів для забезпечення життєвих потреб людини чи родини;
- в) майновий стан, за якого витрати домогосподарства на харчування перевищують 80 % їх середньомісячний дохід;
- г) злиденне існування фізичної особи, той стан, за якого через брак коштів неможливо підтримувати достойний спосіб життя;
- д) соціальні відносини, що характеризуються відсутністю необхідних матеріальних засобів, щоб провадити достойне життя.

26. Прожитковий мінімум – це:

- а) та межа, за якою особа живе за умов обмеження найнеобхідніших життєвих потреб;
- б) соціальне явище, спричинене нестачею матеріальних засобів для забезпечення життєвих потреб людини чи родини;
- в) майновий стан, за якого витрати домогосподарства на харчування перевищують 80% їх середньомісячний дохід;

г) злиденне існування фізичної особи, той стан, за якого через брак коштів неможливо підтримувати достойний спосіб життя;

д) вартісна величина продуктів харчування достатня для забезпечення нормального функціонування організму людини, забезпечення його здоров'я та мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціально-культурних потреб людини.

27. Малозабезпеченість – це:

а) відсутність достатніх матеріальних і культурних ресурсів підтримки здорового існування;

б) соціальне явище, спричинене нестачею матеріальних засобів для забезпечення життєвих потреб людини чи родини;

в) неспроможність особи чи сім'ї з огляду на об'єктивні чинники забезпечити середньомісячний сукупний дохід на рівні прожиткового мінімуму;

г) злиденне існування фізичної особи, той стан, за якого через брак коштів неможливо підтримувати достойний спосіб життя;

д) соціальні відносини, що характеризуються відсутністю необхідних матеріальних засобів, щоб провадити достойне життя.

28. Основні функції громадських організацій у сфері соціальної політики – це:

а) соціодинамічна;

б) ідеологічна;

в) інтегративна;

г) соціофундаментальна;

д) соціопродуктивна;

е) соціодинамічна;

є) функція удосконалення соціальної інфраструктури.

29. Соціофундаментальна функція громадських організацій у сфері соціальної політики полягає у такому:

а) людина незалежно від її соціального етнічного релігійного походження, статі, стану здоров'я, не відчуває себе ізольованою та отримує можливість реалізувати свій соціальний потенціал;

б) суб'єкти соціальної політики та соціальні програми допомагають тим соціальним групам, які через низку причин не спроможні брати участь у соціальному виробництві, засвоювати альтернативні види соціально-корисної діяльності;

в) постійний розвиток якостей людини або соціальних спільнот та способів їхнього життя;

г) підтриманні стабільності суспільства як цілісної соціальної системи;

д) реалізація цілей соціальної політики;

е) підтримання у людини потреби і здатності до активного життя.

30. Суб'єктивна основа для природного відтворення населення – :

а) демографічна;

б) соціальна;

в) економічна;

г) політична;

д) духовна;

е) культурна.

Практичні завдання:

Завдання 1

Проаналізуйте динаміку питомої ваги місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів України за аналізований період. Вихідні дані представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Вихідні дані

Роки	Надходження місцевих податків і зборів, млн грн	Надходження доходів місцевих бюджетів, млрд грн
1-й рік	8 055,6	101,09
2-й рік	27 041,2	120,46
3-й рік	42 261,5	170,65
4-й рік	52 587,0	191,9
5-й рік	58 902,0	233,93

Завдання 2

Дайте порівняльну характеристику моделей децентралізації та реформування публічного управління в Україні та деяких європейських країн: Італії, Німеччини, Франції, Польщі, Угорщині, заповнивши табл. 2.1

Таблиця 2.1

Порівняльна характеристика моделей децентралізації та

реформування публічного управління в Україні та деяких європейських країн

Країна	Особливості	Коментарі
Італія		
Німеччина		
Франція		
Польща		
Угорщина		

Завдання 3

Пріоритетним завданням публічного управління є підвищення здатності державного апарату забезпечувати належну якість управління як на рівні політичного управління, так і на рівні професійного адміністрування, підвищувати його ефективність і результативність не тільки з точки зору управлінців, а й громадян. Характеристики такого управлінського процесу виражаються нині через модель «Good Governance».

Що являє собою модель «Good Governance»: дайте опис моделі у порівнянні з моделями Old Public Management та New Public Management.

Зробити висновки.

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

Завідувач кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики

Наталія ГАВКАЛОВА

4. Критерії оцінювання екзаменаційних робіт з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Екзаменаційний білет з кваліфікаційного іспиту за спеціальністю включає три види завдання, а саме: тестове завдання, одно стереотипне завдання і два діагностичних завдання.

Тестові завдання включають 30 тестів різного типу: тести за вибором однієї відповіді, тести за вибором декількох правильних відповідей, тести на встановлення відповідності, тести на встановлення правильної послідовності. Загальна оцінка тестових завдань становить 60 балів.

Практичні / творчі завдання включають завдання різного рівня складності, загальна оцінка за виконання яких складає 40 балів.

Кожне практичне / творче завдання оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності, а саме:

завдання 1 – 12 балів;

завдання 2 – 14 балів;

завдання 3 – 14 балів.

Деталізовані критерії оцінювання наведено нижче.

Завдання 1

Максимальна загальна кількість балів за виконане **завдання** складає **12 балів**, а саме за:

використання правильного методичного апарату для розрахунку показників з наведенням умовних позначень – 3 бали;

наведення правильних одиниць вимірювання показників – 3 бали;

арифметичну правильність розрахунків показників – 3 бали;

наявність обґрунтованих висновків – 3 бали.

Завдання 2 і завдання 3 (по 14 балів за кожне завдання):

Максимальна загальна кількість балів за кожне виконане **завдання** складає **14 балів**, а саме за:

повнота відповіді – 9 балів

наведення прикладів – 2 бали

оригінальний підхід до викладення відповіді – 3 бали.

Рекомендована література

1. Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kodeks-akademichnoyi-dobro-chesnosti.pdf>.

2. Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену (іспиту). – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/Polozhennya-pro-apelyatsiyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-u-formi-ekzameni-ispytu.pdf>.

3. Положення про облік та моніторинг результатів навчання студентів з використанням програмного забезпечення корпоративної інформаційної системи управління ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/polozhennya-pro-el-zhurnal>.

4. Положення про персональні навчальні системи в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-PNS>.

5. Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному економічному університеті ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Polozhennya-pro-polityku-ta-protsedury-vregulyuvannya-konfliktnyh-sytuatsij-u-HNEU-im.-S.-Kuznetsya.pdf>.

6. Положення про проведення письмових екзаменів (іспитів) у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця". – Режим доступу : [Polozhennya-pro-provedennya-pysmovykh-ekzameniv-ispytiv-u-HNEU-im.-S.-Kuznetsya.pdf](https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Polozhennya-pro-provedennya-pysmovykh-ekzameniv-ispytiv-u-HNEU-im.-S.-Kuznetsya.pdf).

7. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-pro-systemu-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osvitnoyi-diyalnosti-ta-yakosti-vyshhoi-osvity-u-Harkiv-skomu-natsionalnomu-ekonomichnomu-universyteti-imeni-Semena-Kuznetsya.pdf>.

8. Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/Poryadok-otsinyuvannya-rezultativ-navchannya-studentiv.pdf>.

9. Порядок проведення атестації здобувачів вищої освіти в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця під час введення воєнного стану в Україні. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/05/Poryadok-provedennya-atestatsiyi-v-HNEU-pid-chas-vvedennya-voyennogo-stanu-v-Ukrayini.pdf>.

Зміст

Вступ	
1. Структура комплексного кваліфікаційного завдання	5
2. Зміст програми кваліфікаційного екзамену	6
3. Зразок екзаменаційного білета	21
4. Критерії оцінювання екзаменаційних робіт за спеціальністю	30
Рекомендована література	31

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до кваліфікаційного іспиту за спеціальністю
для здобувачів вищої освіти спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне адміністрування»
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Белявцева** Вікторія Володимирівна
Гавкалова Наталія Леонідівна,
Гордієнко Лариса Юріївна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор

Коректор

План 2023 р. Поз. , Обсяг 34 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.